

→ Viltulykker på jernbanelinja

Bane NORs håndtering av uønskede hendelser med påkjørsler av vilt på jernbanelinja

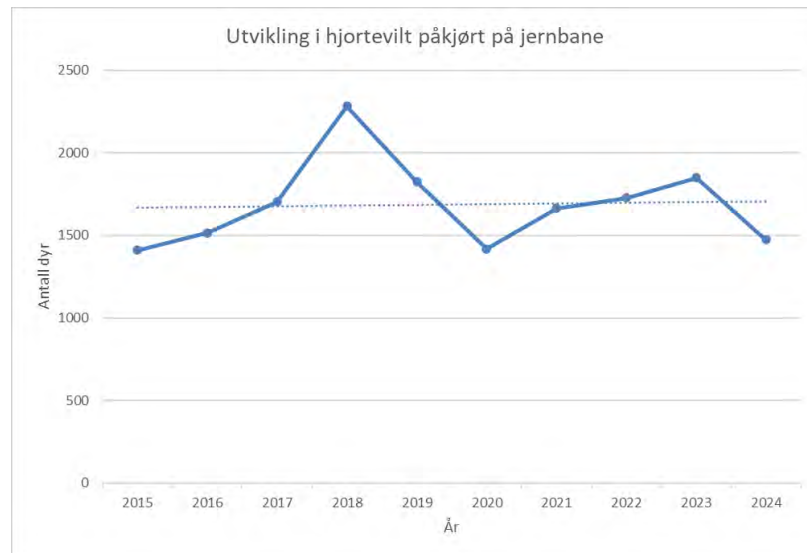
→ Innhold

- Påkjørsler av vilt på jernbanen
- Håndtering etter påkjørsler
 - Varsling
 - Opprydding
 - Rapportering
- Forebyggende arbeid
 - Handlingsplan for forebygging av dyrepåkjørsler
 - Forsknings samarbeid

➔ Påkjørsler av vilt på jernbanen

Påkjørsel av vilt på jernbanen har store konsekvenser

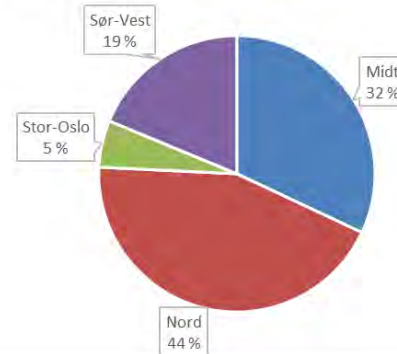
- Mesteparten av påkjørsler av hjortevilt skjer på vei, under 10 % skjer på jernbane
- I snitt 1700 dyr (hjordevilt) per år
- Både stor geografisk variasjon og variasjon mellom år
- Konsekvenser
 - Dyrene lider og dør
 - Tog kan få skader og det kan blir forsinkelser
 - Stor belastning for lokførere, viltpersonell, driftspersonell, dyreeiere og lokalsamfunn

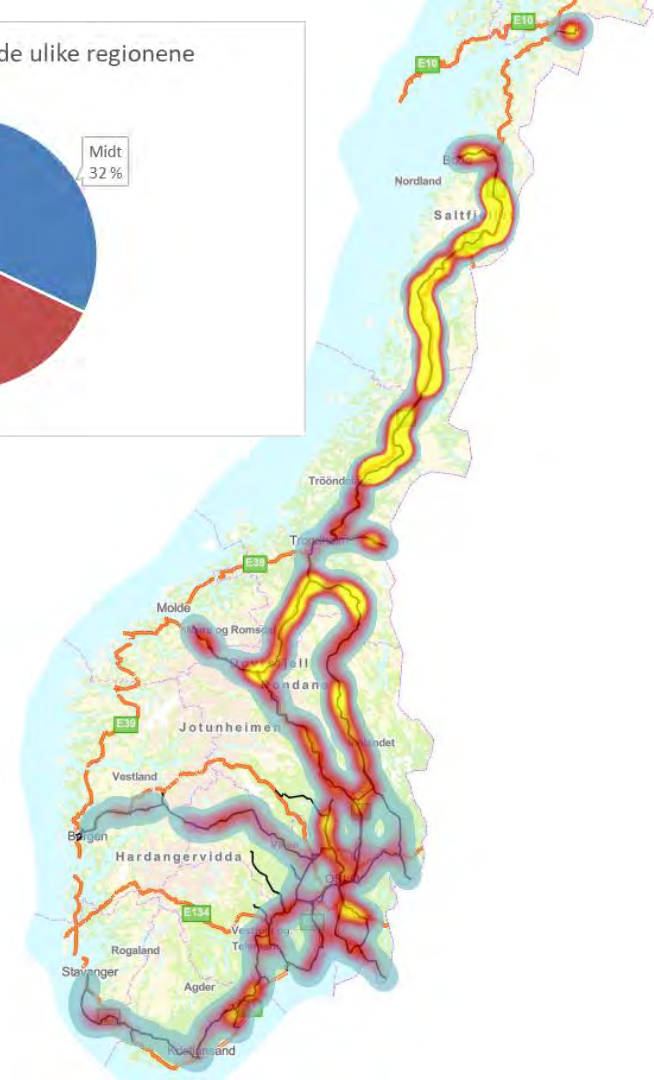
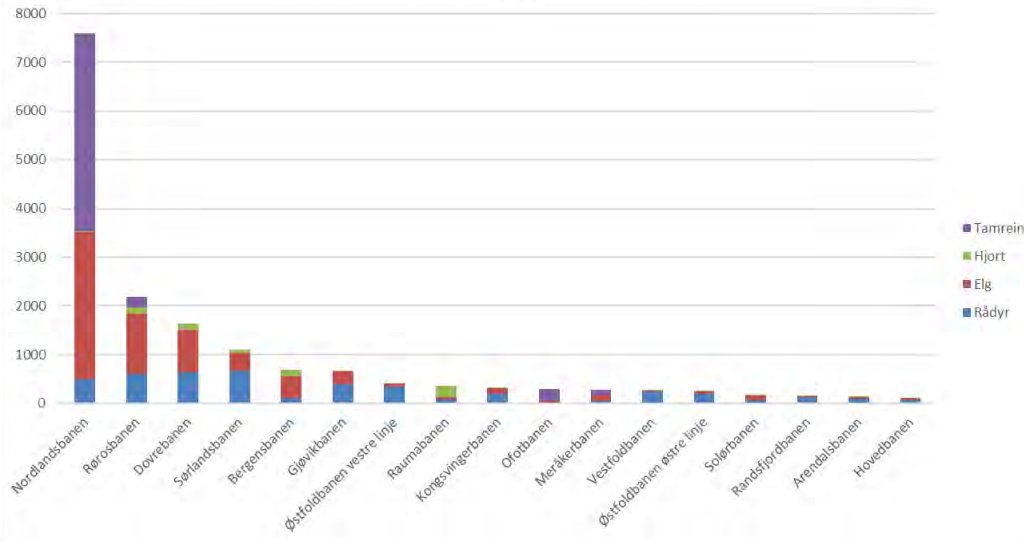
Geografisk fordeling

- Fordelingen av påkjørsler følge i stor grad den geografiske utbredelsen av artene
- Flest påkjørte dyr i nord

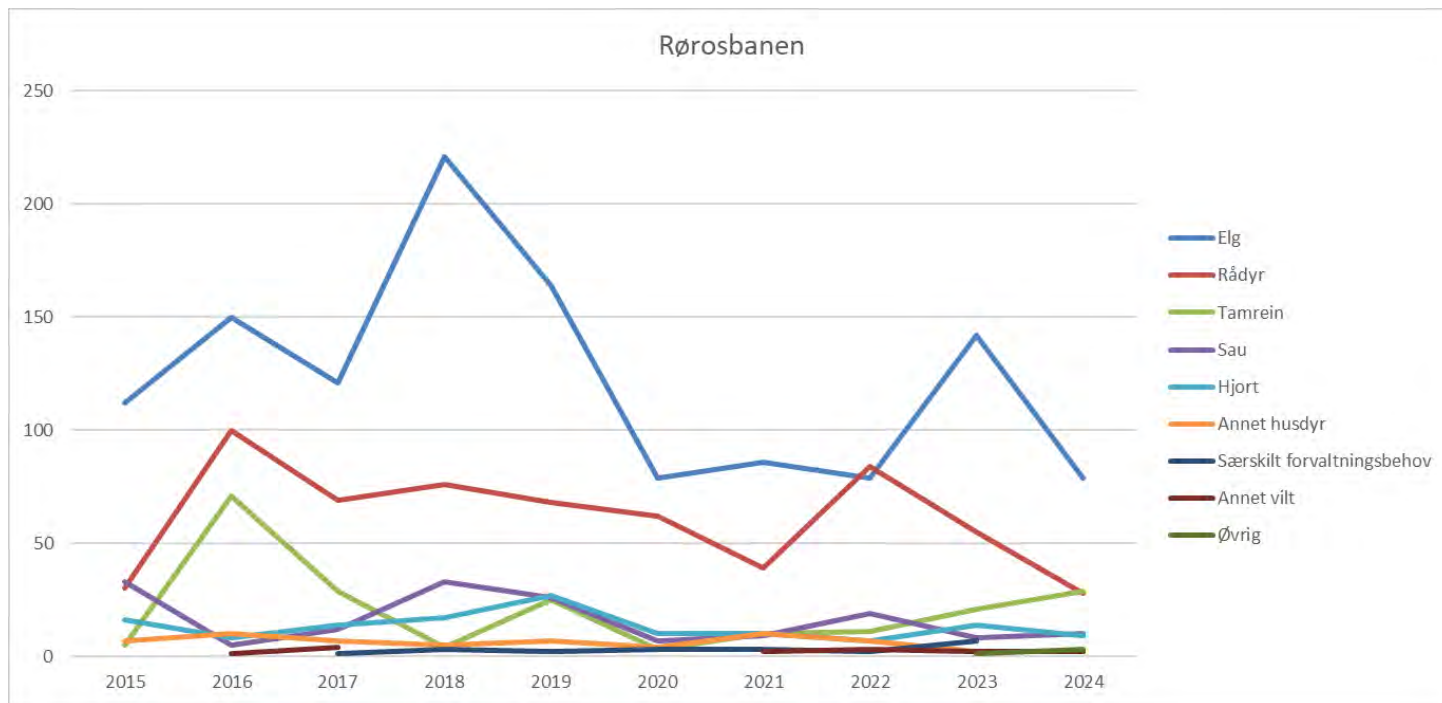
Andel påkjørt hjortevilt i de ulike regionene

Fordelingen av hjortedyr i en tiårsperiode per bane (kun baner > snitt 10 påkjørte dyr i året)

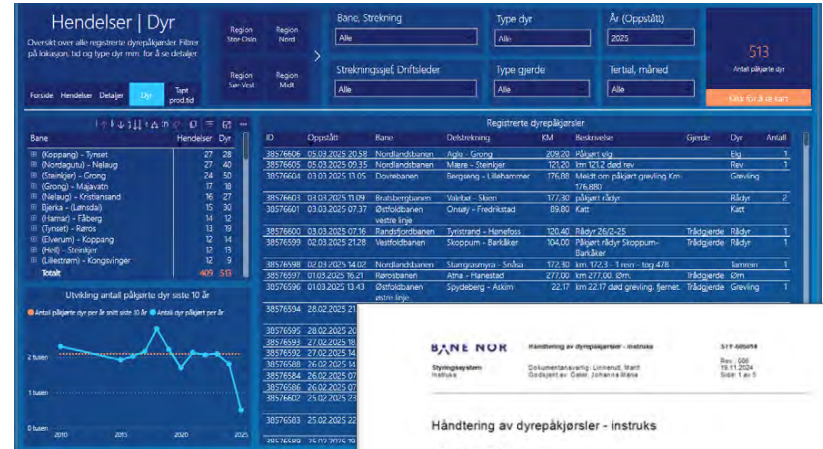

Variasjoner mellom år

Bane NOR tar dyrepåkjørsler på alvor

- Mål og KPI for dyrepåkjørsler
- Overvåker utviklingen
- Registrerer alle hendelser med påkjørsler av dyr
- Rutiner for å håndtere påkjørsler på jernbanelinja
 - Varsling
 - Opprydding
 - Rapportering
- Avvikssystem
- Forebyggende aktivitet
 - Krav til ny infrastruktur
 - Tiltak på eksisterende jernbane

BANE NOR Håndtering av dyrepåkjørsler - instruks

Sivert Skjerve
 Dokumentansvarlig: Lineaust, Morten
 Godkjent av: Geir, Johanna Blane

Rev. 006
 18.11.2024
 Side 1 av 5

Håndtering av dyrepåkjørsler - instruks

1. Hensikt og omfang

Dokumentet er forordnet i STY-004536. Håndtering av anlegg og vesle skadehendelser - konsesjonsordning. Hensikten med denne instruksen er å sikre en effektiv praksis rundt håndtering etter dyrepåkjørsler langs eksisterende jernbane. Bane NOR ønsker å fremme trykksikker og tydelig i denne problemstillingen i møte med instruksens omhandler rutiner for varsling av dyrepåkjørsler og opprydding, og informasjon til dyreeier.

2. Beskrivelse

2.1 Ansvar

Løpleder er ansvarlig for at instruksen følges.

Strekningssjef er ansvarlig for håndtering etter utfordrede påkjørsler.

2.2 Operasjonalisering av krav

Bane NORs rolle i forbindelse med dyrepåkjørsler beskrives i sin helhet i denne instruksen. Bane NOR er omfattet av pålegg i Lov om dyrevelferd og Forskrift om tiltak for å begrense spredning av Chronic Wasting Disease (CWD). Konkret betyr dette for Bane NOR:

- generell varslingsplikt etter påkjørsler av dyr, uansett om dyret er død eller skadet
- plikt til så langt som mulig hjelpe dyr som er i nød etter en påkjørsel
- varsningsplikt til kommunen om døde hjortedyr slik at dyret kan testes for skrekkedyr

Varsningsplikten som farene har til togledelsen og videre varsling fra togledelsen til ansvarlig vedlikeholdsethet på strekningen er eksplisitt regulert i Trafikkregler for jernbanettet (TRJ) kapittel 7. Utgangspunktet er fall 1-V. Andre fall og unntakssituasjoner:

Kravene over henholdsvis nærmere i delkapitlene under.

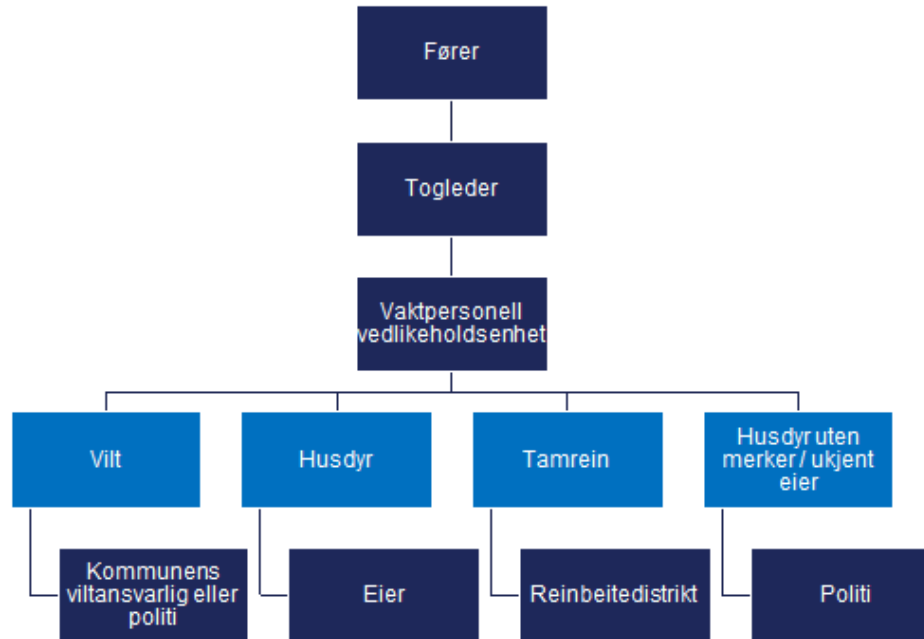
→ Bruker rapportering aktivt

→ Håndtering ved påkjørsler

Varsling, opprydding og rapportering

Alle hendelser ved spor skal varsles uten opphold

Figur 1 Flytskjema varsling ved dyrepåkjørsler, avhengig av type dyr

«Hver Strekningssjef må utarbeide sine kontaktlister for håndtering av varsling ved dyrepåkjørsler»

- Regionale forskjeller i hvordan dette ordnes
 - Avhengig av type dyr
 - Avtale med veterinærvakt
 - Beitelag
 - Praktiske ordninger ved for eksempel lange avstander
 - Reinbeitelag
 - Viltnemda rykker ut ved påkjørsler av husdyr
- Formålet er å redusere responstid dersom det er behov for ettersøk eller avliving
 - Responstiden avhenger også av sportilgang (transport til ulykkessted)
 - Krav til sikkerhet ved arbeid på eller ved spor (hovedsikkerhetsvakt)
- Potensiale for større grad av samarbeid med lokale viltnemda og dyreeiere

Hvis dyret er i live

- **Hjelpeplikt**

- Bane NOR sine ansatte har hjelpeplikt ovenfor dyr i nød
- Situasjonsbestemt
 - Slippe løs dyr som sitter fast
 - Varsling

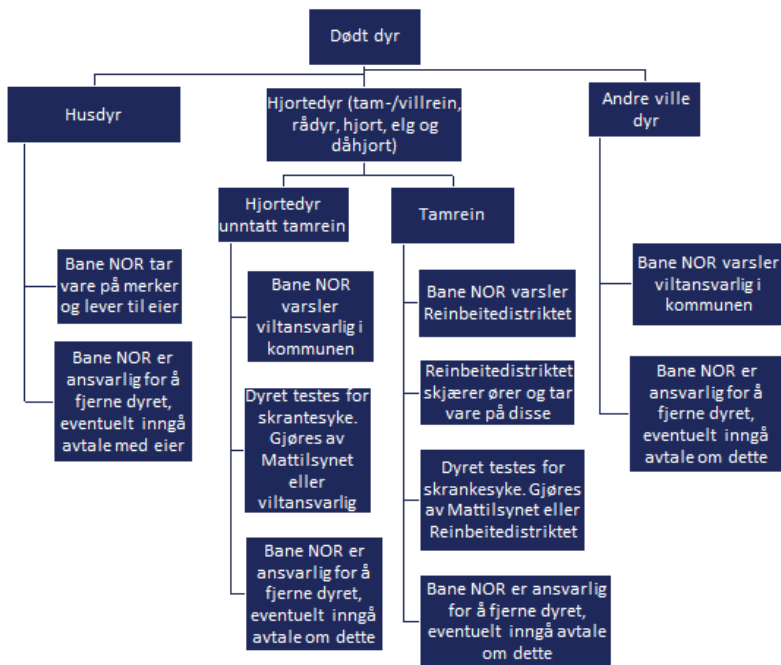
- **Ettersøk**

- Kommunens viltansvarlig som er ansvarlig for ettersøk av skadet vilt
- Hovedsikkerhetsvakt er ansvarlig for sikkerhet

- **Avliving**

- Kommunens viltansvarlig (storvilt) eller dyreeieren (husdyr) er ansvarlig for eventuell avliving
- Bane NORs ansatte skal ikke selv avlive skadede dyr når de er i arbeid for Bane NOR.

Hvis dyret er dødt

Figur 2 Flytskjema ved dødt dyr.

Opprydding langs jernbanesporet

- Håndteres av Bane NOR med mindre annet er avtalt
- Skal ryddes opp om mulig i løpet av første virkedag
- Krav til opprydding, transport, mellomlagring og levering til godkjent mottak.
- Jobber med å forbedre rutiner ytterligere.

Rapportering

- Alle hendelser rapporteres fortløpende i hendelseslogg
 - Varslingsplikten som førere har til togledelsen og videre varsling fra togledelse til ansvarlig vedlikeholdsenhet på strekningen er eksplisitt regulert i Trafikkregler for jernbanenettet (TJN) kapittel 7.
- Utvidet rapportering for hendelser med påkjørsler av dyr
 - Tid, sted, utfall, antall dyr og kategori, hvem som er varslet, informasjon om tog, informasjon om værforhold, vegetasjon, gjerder mm
- Registering skal være fullført senest 7 dager etter hendelsen fant sted
- Bane NOR har ikke ansvar for rapportering til nasjonale databaser, men varslingsplikt for hendelser

! Avvik fra rutiner meldes inn i vårt avvikssystem og følges opp der

➔ Forebygging av dyrepåkjørsler på jernbanen

Utforming ved ny infrastruktur

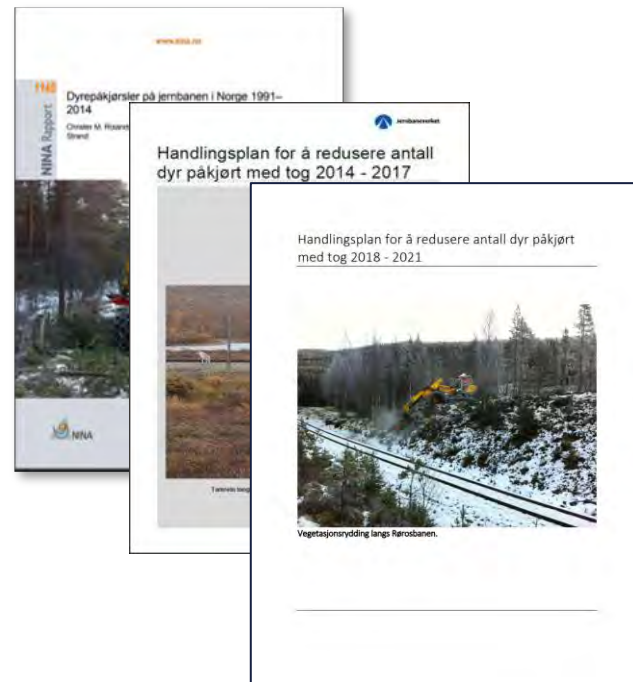
- Konsekvensutredning ved ny infrastruktur
- Hensyn til vilt
- Nye jernbanelinjer har ofte krav til vilt – og sikringsgjerder
 - Faunapassasjer

Handlingsplan for å forebygge dyrepåkjørsler på jernbanen

- Bane NOR har jobbet for å redusere påkjørsler av dyr på jernbanen i lang tid
- Oppdaterer handlingsplan basert på ny kunnskap, erfaringer fra sist periode og statistikk over utvikling
- Risikobasert tilnærming for prioritering av tiltak

Handlingsplan for å forebygge dyrepåkjørsler på jernbanen i perioden 2022 – 2025 (3dje revisjon)

- Videreføring av langsiktig og systematisk arbeid
- Hva er nytt
 - Større fokus på flere arter
 - Endret policy for husdyrgjerder
 - Større fokus på risikobasert tilnærming
 - Fokus på aktuelle problemstillinger i alle baneområder

Gjeldende handlingsplan for perioden 2022 - 2025

Mål for handlingsplanen

Bane NOR vil redusere dyrepåkjørsler langs jernbanen, sammenlignet med siste 10 års periode, ved å sette inn tiltak der behovet er størst.

Vi ønsker å fortsette et godt samarbeid med dyreeiere for sammen å forhindre påkjørsler.

- Halvere antall hendelser med påkjørsel av husdyr på de strekninger Bane NOR eier gjerder.
- Halvere antall hendelser med påkjørsel av flokker med tamrein og hjortevilt.
- Påkjørsler på innsiden eller i forlengelse av viltgjerder skal forekomme svært sjeldent.
- Bane NOR vil overvåke utviklingen i påkjørsler av sårbare arter og forebygge disse.
- Gjennom samarbeid med andre aktører og forskningsinitiativ finne måter som hindrer påkjørsler av enkeltdyr som ikke innebærer permanente barrierer (herunder gjerder).

Anbefalte tiltak

Flere dyregrupper	Elg	Tamrein	Sau	Rådyr
Samarbeid	Viltgjerder	Viltgjerder	Husdyrgjerder	
Overvåke utvikling	Vegetasjonskontroll og skogrydding	Reinmelding		Vegetasjonskontroll og skogrydding
FoU	Brøyting av ledeveier ved snøfall (fór)	Økonomisk støtte ved flytting av rein		
Evaluere gjennomførte tiltak				
Prioritere strekninger med høy påkjørselshistorikk			Prioriterer områder med utfordringer med sau i spor	

Eksempel fra Region Nord for prioritering av tiltak

- Tiltak som adressere påkjørsler på husdyr
 - Sette opp og vedlikeholde husdyrgjerder (basert på tilstand og risiko)
 - Samarbeid med dyreeiere
- Tiltak som adresserer påkjørsler av store tamreinflokker
 - Viltgjerder (prioriterte strekninger etter risiko)
 - Interne varslingsrutiner for reinmelding (arbeidspakke i FoU prosjekt)
 - Samarbeid med reineiere (fast møteserie)
- Tiltak som adresserer påkjørsler på innsiden av viltgjerder
 - Vedlikehold av viltgjerder (basert på tilstand)
- Tiltak for sårbare arter (kongeørn)
 - Varslingsrutiner
 - Fokus på opprydding langs spor
- Samarbeid om tiltak for å hindre påkjørsler av enkeltindivid (ikke gjerder)

Deltagelse i flere forskningsprosjekt

- Viltvarsling
- Nye teknologiske løsninger for å redusere påkjørsler av tamrein
- Effekten av gjerder for å redusere viltpåkjørsler på Nordlandsbanen
- WILDETECT
- Dyrepåkjørsler

Deltar i IENE nettverket - Safer Railways
4 Wildlife group

Norwegian University
of Life Sciences

Master's Thesis 2024 45 ECTS
Faculty of Environmental Sciences and Natural Resource Management

Factors influencing flight behavior and detection of wild ungulates railways - a train-mounted video study

Elise Lyng Monssen
Natural resource management

Utprøving av skremmelyder mot hjortevilt ved føringsplass, med langsiktig mål om å redusere omfanget av viltpåkjørsler langs jernbane

NIBIO RAPPORT | VOL. 7 | NR. 182 | 2021

FØRINGSSTASJON 1

Svein Morten Ellertsen¹, Aina Winsvold, Petter Almås og Frode Næstad
¹ Avdeling for utmark og næringsutvikling

Utprøving av skremmelyder mot reinsdyr ved ferister langs fylkesveier i Rørosområdet

RAPPORT | VOL. 10 | NR. 108 | 2018

BANE NOR

Vi forbedrer og moderniserer
for at flere kan ta mer tog

